

Väsentliga händelser

Kriget i Ukraina har påverkat kommunen framför allt när det gäller inventering och planering kring förmågan att ta emot flyktingar från Ukraina.

I början av mars fick kommunerna i en hemställan, via länsstyrelserna, uppmaningen av att ta fram tillfälliga boenden, så kallade evakueringsboende, för att hantera en akut boende situation av flyktingar från Ukraina. Då efterfrågade 12 000 platser. Vaggeryd rapporterade in 58 platser i kommunal regi, varav 50 platser skulle kunna användas inom 48 timmar. För att kunna erbjuda dessa platser inleddes en period av högt tempo och intensivt arbete. Förutsättningarna förändrades sedan helt när Migrationsverket kort därefter meddelade nya förutsättningar och bedömde att behovet av platser till 6 000. Migrationsverket valde därefter att välja boenden i närheten av deras kontor, vilket innebär att Vaggeryds boende inte använts.

När det gäller situationen med Ukraina så kan förutsättningarna ändras fort. Huvudscenariot från Migrationsverket har varit 100 000 flyktingar fram till årsskiftet, varav 76 000 fram till sommaren. Siffran nu sänkt och istället är nu scenariot 80 000 till årsskiftet. Detta med anledningen av att flyktingströmmarna under den senare tiden avtagit. Den senaste siffran för riket var 36 500 flyktingar från Ukraina. 36 av dessa finns i Vaggeryd och de har ordnat boende på egen hand (s.k. EBO).

Mottagandet av flyktingar från Ukraina är först och främst statens ansvar. Det gäller alla asylsökande och även denna grupp. Kommunens hade sedan ett ansvar att tillhanda hålla skola för barn och ta emot ensamkommande barn men då med ersättning från migrationsverket. En ny lagstiftning som ska syfta till en jämn fördelning av flyktingar i landet är på gång och föreslås träda i kraft den 1 juli 2022. Lagen utgår ifrån att Migrationsverket behåller huvudansvaret för mottagandet av de som är här med stöd av massflyktsdirektivet. Det nya är att Migrationsverket ska få rätt att anvisa att en kommun ska ordna boendet för dessa personer. Detta är också något som kommunerna ska få ersättning för. Vaggeryds kommun har en preliminär mottagningsciffr på 132 personer om lagen träder i kraft. Omständigheten gör dock att det fortfarande är oklart hur många, när, i vilken ålder och vilken takt flyktingarna kommer att bli bosatta i vår kommun.

I utkastet till lagrådsremiss är det otydligt hur ersättningen till kommunerna ska se ut. Det som hittills framkommer är att kommunerna enbart ska ersättas för kostnader direkt kopplade till boende. Det finns en oro för att den ersättningen inte kommer täcka kommunernas kostnader för att anskaffa, utrusta, driva och avveckla boenden. Det finns inga förslag ännu på förändringar i ersättning för att tillse att kommunerna kan få ersättning för andra insatser till målgruppen, exempelvis sociala insatser, arbetsmarknadsåtgärder eller för att stödja civilsamhället. För de kostnader som kommunen hittills haft för iordningsställande av akutboendet och för samordningen av civilsamhället saknas ännu besked om ersättning även om migrationsverket och signalerna från regeringen varit tydliga i sin dialog att kommunerna ska kompenseras.

Inom det kommunala flyktingarbetet förbereds nu för nya bosättningslagen och det ansvar som förmodligen kommer övergå till kommunen från migrationsverket. Så fokus ligger på att bevaka och analysera läget. Den extra resurs som är igång är en kommunal samordning av civilsamhällets ambition och insatser. Det finns en mycket god uppslutning i civilsamhället där många är beredda att bidra.